

**Xujun xi majóni xi San Pablo
kitsikasenre xuta xi makjainre
ngat'a tse'e Jesucristo xi tjindu
naxinanda Corinto
2 CORINTIOS**

¹ An, Pablo, tetsikasen_nuu xujunbi, xi jngu apóstore Jesucristo kuáan jotsa'en kuamejénre Na'enchana. An ko nts'ia Timoteo tenikasenri xujunbi jun xi makjainnu ngat'a tse'e Na'enchana xi tetsubo naxinanda Corinto ko ngatsi'u xuta tsjere Na'enchana xi tetsubasun nangi Acaya.

² Ngatjas'enu kjuanda ko kjuaxiu xi tsjana Na'enchana ko Na'enna Jesucristo.

³ Ngatanichjire Na'enchana xi Naire ko Na'enre Na'enna Jesucristo, Na'enchana xi fa'animara 'ba xi tsjana kjuaje kakun. ⁴ Kui tsjana kjuaje kakun ngajinre ngayéje kjua xi temitjaxtia, tuxi ko ña kuan kua'eni_ra kjuaje kakun xuta xi tume kjua tifa'axtiu. Kjuaje kakun xi Na'enchana tsjana, ndekui xi kua'e ngani_ra xuta xi yak'a.

⁵ Ngat'a jotsa'en 'ñu tisakut'ana kjuanimare Cristo, 'ba=nde tsa'en 'ñu tisakuna kjuaje kakun ngat'are Cristo.

⁶ Tsa temitjaxtij kjuanima, kio= tjindibanire nga tisakunu kjuaje kakun 'ba nga k'uangiu. 'Ba tsa tisakunij kjuaje kakun, kio= tjindibanire nga tisakunu kjuaje kakun xi kuasekonu nga xukjuakonu ndekui kjuanima xi temitjaxtij. ⁷ Bi jó ján fai kakuin ngat'are mé= xi chuyee ngat'a

tsojon. Ngat'a 'ya=ni jotsa'en tisakut'anu kjuani-mani, 'ba=nde tsa'en sakut'anu kjuaje kakunni.

⁸ Nts'ia, mejenni nga xio ngat'are kjuana'en xi tsitjaxtii nga'nde xi tijñajin nangi Asia. Ngat'a kjuana'enbiu jo=ni jngu ch'a xi je mejen kitsukineni ka'nda bi nde kichukjuakonini. Ka'nda kjinikja'etsjen=ni nga bi nde kuetsubachunni. ⁹ 'Ba kuanni joni tsa kueyee tsakaiñu. Tunga 'ba kuán tuxi bi ngat'a tsajain xunni_ri, tusa ngat'are Na'enchana xi tsikja'aya nganire mik'en. ¹⁰ 'Ba Kui ts'axjejinni. 'Ba k'uaxjejin nganini ngajin kjuabeya joni kibi. 'Ba be=re takuin nga tojo k'uaxjejin ngisani. ¹¹ 'Ba jun ma misekonii nga xuko Na'enchana ngat'ani. Tsa nkjin mani xi inyafako Na'enchana ngat'ani, 'ba=nde nkjin mani xi sjare kjuanda Na'enchana ngat'are kjuanda xi sakuni.

¹² Kibi= xi kjuatsjani. Kjuafa'etsjenni tsuyakixini nga tsje 'ba nga kixi temekue yojoni ngajinre xuta ngasun'ndio 'ba ngisa nda ngisa ngajinnu, jotsa'en tibaku ndiyani Na'enchana. Ngat'a bi kjuafa'etsjenre xuta xi tibaku ndiyani, tusa kjuandare Na'enchana. ¹³ Xujun xi nikaseen ni'indut'a=ni tu kui sa tsajmi xi manu 'bexkiyo 'ba mankjinnu. 'Ba kuyaa nga jngu nixtjin kuankjin yejenu, ¹⁴ ninga nganda'e mankjinchinu nga nixtjin nga kjuae ngani Na'enna Jesús sakunu kjuatsja ngat'ani jotsa'en 'ba nde sakuni kjuatsja ngat'anu ngayeje.

¹⁵ Ngat'a be=re takuaan kibi, kui kjuakuamejennina nga tjun kjuikun_nuu tsakaiñu, tuxi s'eninu jó ka'a kjuatsja. ¹⁶ Kitsikja'etsjia nga tjun kjuaa ngajinnu nga kjuia nangi Macedonia 'ba

kjua'a ngañaā nga kjuendiba ngañaā nangibiu. 'Ba 'batsa'en kuan kuissekonuu nga kuenikasennga ndiyanu nga kjuiā nangi Judea. ¹⁷ 'Bamani, nga 'batsa'en 'enda, ¿a bi nda kitsikja'etsjian? ¿Asa 'benda=ña mé= xi sa'aan jotsa'en xuta ngasun'ndio, nga ndekuini chubabiu xian “jun” 'ba ko “junjun”?

¹⁸ Na'enchana xi be= nga chukori bi ndekuini chubabiu mixiñ “jun” ko “junjun.” ¹⁹ Ngat'a ngajinnu an ko Silvano 'ba ko Timoteo kjinikja'axtiuyee enre Na'enchana ngat'are Jesucristo xi Ki'ndire, 'ba Kui xi bi ndekuini chubabiu tsu “jun” 'ba ko “junjun.” Tusa “jun” xi tse'e Na'enchana. ²⁰ Ngat'a ngayéje xi Na'enchana tsuyatitjun nga sa'en, kui xi “jun” ma ngajinre Cristo. Kui= kjuañu ngat'are Cristo “'ba ngatjama” mixunña 'ba 'batsa'en sakure kjuaje Na'enchana.

²¹ Na'enchana xi tsa'en nga jun ko jin kixi kuinyajian ngajinre Cristo 'ba kui= xi kitsja xana. ²² 'Ba je 'et'ana jngu chubā xi baku nga Kui tse'era 'ba kitsjana Isennixtjintsjere nga k'uejñajin ini-mana, tuxi xiaña nga sakuna mé= xi jaskan sjana.

²³ Tunga Na'enchana kuetsuyakixi nga kjuakixi= xi xin_nuu nga kjuanda tsojon nga kje fijian naxinanda Corinto jotsa'en kitsikja'etsjian tsakaiñu. ²⁴ Bi tsa mejenni k'ueneri mé= xi tjinnere nga kuakjainnu, ngat'a je= kixi tenyo ngat'are xi makjainnu. Tusa temisekua xingia nga tu jngu xa xi teña'an, 'ba 'batsa'en s'enu kjuatsja.

2

¹ Kui kjua kixinña nga bi nde kjuikunni_nuu, tuxi bi s'e nganinu kjuaba. ² Ngat'a tsa siba_nuu,

¿'yá= xi sítsja nganina? ¿A bi tu júñ sa, xi kitsjanu kjuaba?

³ Kui kjua kitsi'indu_nuu kja'e xujun tsakaiñu, tuxi bi sakunina kjuaba ngat'anu nga kjuechukun_nuu. Ngat'a jun= xi tjinnere nga kua'enuu kjuatsja. 'Ba be=re takuaan nga ngatsi'u tu jngu sítsjo kjuatsjana. ⁴ Nga tsi'indu_nuu xujunbiu tse kjuana'en ja'axtia 'ba 'ñu ba kis'ena ngayeje ka'nda kiski'nda=ña. 'Ba bi kitsi'indu_nuu tuxi kuabaninu, tusa tuxi xiañu nga 'ñu tsimején_nuu.

⁵ 'Ba xi kitsjana kjuaba, bi tu an tajngu xi 'ba kitsikona, tusa kitsik'akot'achinu ngatsi'u. Kionga texian kibi, bi 'ñu kun nu'yare enna. ⁶ Mejen ngatsi'u je 'enere kjuana'en xuta xi 'ba kitsa'en, 'ba je kuanire. ⁷ 'Ba nganda'e tusa tichat'a_ru 'ba ta'e_ru kjuaje kakun, tuxi bi kjuabo sikjenire kakun.

⁸ Kui kjua temi'ani_nuu nga taku ngani_ru xutabiu kjuanimejénnu. ⁹ Ngat'a kui kjua kitsi'induni_nuu ngayeje, tuxi skueña jó kji'i inimanu, tsa tjijngu kakún nga sik'etjusun ngayeje xi xin_nuu. ¹⁰ Xi sichat'a_ru, 'ba=nde tsichat'a_ra an. Ngat'a xi sichat'aa, tsa tjín mé= xi kitsichat'aa, 'ba= kitsa'aan nga tu kjuanda tsojon ngixkun Cristo, ¹¹ tuxi bi sa'ennina chanayiu. Ngat'a 'yaña kjuamañare.

¹² Kionga 'echaa naxinanda Troas nga kitsikja'axtiuyaa en ndare ngat'are Cristo, Na'enna kitsja'ndena nga kitsa'exaa ngat'are kui ña tijña nangibiu. ¹³ Tunga bi xiu kis'e kjuafa'etsjena, ngat'a bi kiskajian nts'ia Tito. Kui kjua kitsikix-ant'aña xuta xi tjín kio 'ba kija nangi Macedonia.

14 'Ba Na'enchana ngataba'ere kjuanda xi tsa'en nga ngantsjai ñe'een ngat'are Cristo Jesús 'ba ti'bejñatsejen enre ngat'ani. 'Ba kui enbiu jo=ni tsajmi xi nda jen xi tifa'ajnda nituña nga'ndeñu. 15 Ngat'a jin jo=ni tsajmi xi nda jen xi Cristo tsingantsjare Na'enchana, xi tifa'ajnda ngajinre xi inya'bangi 'ba ngajinre xi inyachaja. 16 Ngat'are xi inyachaja, ch'o inyafa'ajndare 'ba inyatsik'enre. Tunga ngat'are xi inya'bangi nda= inyafa'ajndare 'ba inyatsik'endukunre. ¿'Ba 'yá= xi mare xa joni kibi? 17 Ngu bi tebateñee enre Na'enchana tuxi sakunini tsajmi jo inyatsa'en nkjin xuta. Tusa ko ngayéje inimani nukjuai ngixkun Na'enchana en xi tsjani, ngat'a tu jngu= maj ko Cristo.

3

1 ¿A te'betuts'in_ri nga nda tenukjua nganii ngat'ani? ¿Asa machjenni joni xuta xi yak'a jngu xujun xi nda kuinchja ngat'ani, tuxi xjubetjo=nini jun? ¿'Ba asa machjen=ni tsa jun sindo jngu xujun, tuxi skjebetjonii xuta xi yak'a? 2 Ngu jun suba=ñu xujunbiu xi nda nchja ngat'ani, xi joni tsa kua'indut'a inimani xi ngatsi'i xuta be='ba 'bexkiya. 3 'Yatsejen=re nga jun=ñu jo=ni xujun xi kitsi'indu Cristo, xi kitsikasenkonii, xi bi kjini'indukoni tsajmi xi 'bi. Tusa ko Isennix-tjintsjere Na'enchana xi tijñakun kjini'indukoni. 'Ba bi ndiojo kua'indut'a ion, tusa ngajin inimare xuta.

4 Be=re takuin kibi ngat'a chun_ri Na'enchana ngat'are Cristo. 5 Ngu tsajain nga'ñuni xi tu tsajain suba, tsa kuixiin nga tsajain mé= xi manii ñe'een. Tusa Na'enchana tsjani nga'ñu nga 'ba

ñe'een. ⁶ Ngu kui xi kitsik'endundeni, tuxi kuan si'axat'ani ri kjuaxatse xi 'endako xuta. 'Ba kjuaxatsebiu, bi kjuatexuma xi tu kua'indut'a sa, tusa xi titsa'en Isennixtjintsjere Na'enchana. Ngat'a kjuabeya fikona xi kua'indut'a, tunga Isennixtjintsjere Na'enchana tsjana kjuabenichun.

⁷ 'Ba kjuatexuma xi kua'indut'a ndiojo ja'e ko 'ñu tse kjuaje. 'Ba xuta xi tse'e Israel ka'nda bi kuán kiskutsejen'a Moisés tu ngat'are kjuajere isen xi 'ñu xi kui tjinre, ninga tsa bi tsé kuanre nga 'ñu chu'a. Tunga tsa xa xi kis'ere kjuatexuma kiskaninejere xuta nga ya'a kjuabeya, tsa kui 'ñu kis'ere kjuaje, ⁸ ¿a bi ngisa 'ñu tjinre kjuaje xa xi tse'e Isennixtjintsjio nga tsjana kjuabenichun? ⁹ Tsa kis'ere kjuaje xa xi yanejere xuta, ¿a bi ngisa 'ñu tjinre kjuaje xa xi tsikixi xuta ngixkun Na'enchana? ¹⁰ Ngat'a kjuaje xi kis'e ngatitjunre bi nde chjinire tsa singusunkuaa kjuaje xi ngisa je ngisa xi tjin nganda'e. ¹¹ Ngu tsa xi fet'a kis'ere kjuaje, ¿a bi ngisa tjinre kjuaje xi bi fet'a?

¹² Ngat'a tjin=ni jngu kjuachuya joni kibi, kui=kjuamanikakuin nga 'batsa'en nukjuai. ¹³ Bi 'ba ñe'een jo kitsa'en Moisés xi najñu 'e'moni nkjain, tuxi bi skueni xuta xi tse'e Israel nga je tichaja kjuajebiu. ¹⁴ Tunga kis'echja kjuafa'etsjenre xuta xi tse'e Israel. 'Ba ka'nda nganda'e, nga 'bexkiya ngat'are kjuaxi 'endako Na'enchana, tojo tjin najñu xi be'mo kjuafa'etsjenre. Ngat'a tu kionga makjainre ngat'a tse'e Cristo nga tukja'axin najñubiu. ¹⁵ 'Ba ka'nda nixtjin nganda'e, nga 'bexkiya xi kitsi'indu Moisés, kji'mo jngu najñu inimare 'ba 'batsa'en bi mankjainre.

¹⁶ Tunga kionga xuta makjainre ngat'a tse'e Na'enna Jesús, tukja'axin= najñubiu. ¹⁷ Ngat'a Na'enna Isennixtjintsjio=. 'Ba ña tijña Isennixtjintsjio, mandai xuta. ¹⁸ 'Bamani, ngatsi'a bi nde tji'moni nkjain. Tematsejenya=ña joni chutsin kjuajere Na'enna Jesús. 'Ba nyujun nyujun tema jo kji'i, ngat'a ngisa tisaku ngisana kjuaje xi ndibanire Na'enna xi Isennixtjintsjio.

4

¹ Kui kju a bi nikjeni_ri taku_{in}. Ngat'a ja'anima_ri Na'enchana nga kitsjani_xabi. ² Je kik'ejñat'axi_{in} mé= xi ma ña 'mo, xi tsjare kjuasuba xuta. Bi kjuamaña nichjeen 'ba bi tenik'antjaiyee enre Na'enchana. Tusa mixi_{in} ña tsejen xi kjuakixi ngixkun Na'enchana 'ba 'batsa'en ngatsi'i xuta xi tsje tjindu kjuafa'etsjenre be= jó ku_{in}. ³ Tsa tijña'mo ngisa en ndare Na'enchana xi tenikja'axtiuyee, tu ngat'are xuta xi xaja= tijña'mo. ⁴ Ngat'a na'en xi batexuma ngasun'ndio kitsijñu kjuafa'etsjenre xuta xi bi makjainre, tuxi bi skueni ndi'u xi ndibani en ndare Na'enchana. Kui kju a bi mankjinnire en nda xi nikja'axtiuyee ngat'are kjuajere Cristo xi ngusun kji'i jo kji'i Na'enchana.

⁵ Bi ngat'ani tenikja'axtiuyee, tusa ngat'are Jesucristo xi Na'enna mani. Tu kui sa xi mixi_{in} ngat'ani nga chu'ndanu kuá_{in} jin nga tu kjuanda tse'e Jesús. ⁶ Ngat'a Na'enchana xi 'exa nga kua'na ndi'u ña jñu 'ba ndekuini ndi'ibiu kitsitsejin ini-mani, tuxi 'batsa'en xianire kjuajere Na'enchana xi matsejenjin nkjain Jesucristo.

⁷ Kitsa'eni kjuanyina kibi. Tunga jin jo=ni tiji nangi ña tijñaya kjuanyino, tuxi s'ejñatsejenni nga Na'enchana tse'e kjuañu jebiu 'ba bi tsajain. ⁸ 'Ñu nkjin mani kjua xi temitjaxti, tunga tisaku ndiya=ni. Kjimafoni, tunga bi tifere takuin. ⁹ Tjin xi tjenngiken, tunga bi titsikumani Na'enchana. Tjin xi tsikixutojoni, tunga bisetjen ngani.

¹⁰ Tisakut'ani kjuabeyare Jesús ngat'a nituña nga mangiin, xuta mejenre sik'enni ngat'a ña'axat'a_ri Kui. 'Ba kjimani tuxi 'ba nde tsa'en s'ejñatsejenni ngajin yojoni nga Jesús tijñakun. ¹¹ Ngu, jin xi tetsubachiin, ngantsjai tjenngini kjuabeyo tu ngat'are Jesús, tuxi 'batsa'en s'ejñatsejenni nga tijñakun Jesús ngajin yojoni xi tjinnere nga kueya. ¹² 'Ba 'batsa'en tisakut'ani kjuabeyare Jesús nga nikja'axtiuyee en ndare. Tunga ngat'a 'ba teñe'een, jun tisakunu kjuabenichun xi bi fet'a.

¹³ 'Ba 'bitsa'en kua'indut'a enre Na'enchana: “Kuakjainna ngat'a tse'e Na'enchana, kui kjua kinchjaña.” 'Ba jin ndekuini kjuamakjain tjinni, kui kjua 'ba nde nukjuani. ¹⁴ Ngat'a 'ya=ni nga Na'enchana xi kitsikja'aya nganire Na'enna Jesús ngajinre mik'en, 'ba nde tsa'en sikja'ayani 'ba sikinyana ngixkun jun ko jin. ¹⁵ Tu kjuanda tsojon nga tjima ngayéje kibi. 'Ba tjima tuxi ngisa nkjin kuan ngisani xuta xi sakure kjuandare Na'enchana. 'Ba 'batsa'en ngisa nkjin kuan ngisa xuta xi sjare kjuanda Na'enchana ngayeje, tuxi ngisa s'enire kjuaje Kui.

¹⁶ Bi 'batjin kjua nikjeni_ri takuin. Ngu ninga tsa nga'ñure yojoni tife, tunga nyujun nyujun tisaku

nga'ñure inimani. ¹⁷ Ngu, kjuanima xi tebitjax-tij nganda'e, tu chuba sani 'ba tu ngutjun= fa'a. Tunga tsa'en nga s'enj kjuaje xi 'ñu tse 'ba xi bi fet'a 'ba xi bi ma ningusunko xi temata'een. ¹⁸ Kui kjua bi chutsejen'ani xi matsejensunnk'a, tusa chutsejen'antsjai xi bi 'yare. Ngat'a xi matsejensunnk'a, tu ngutjun= fa'a, tunga xi bi 'yare bi fet'a.

5

¹ Ngat'a yojona jo=ni jngu ni'ya xi tu chuba nix-tjin chukjuare xi tetsuya nga'e ngasun'ndio. 'Ba nga kjuekjua ni'yabi, 'yaña nga ngank'aa tjinna jngu ni'ya xi sjana Na'enchana, xi bi xuta kitsinda 'ba xi bi fekjua. ² Kui= kjua fa'atsenina nga tetsuba nga'e. Mejenna nga ta'a xuntsja ni'ya xi tjinna ngank'aa xi joni tsa najñu xatse xaja. ³ 'Ba meni nga xaja najñubi, bi tetsjustia nga xiana.

⁴ Ngat'a fa'atse=na nga kich'anijian kjuana'en, nga tetsubaya ngisa ni'ya kibi xi yojona. Tunga bi mejenna kueya 'ba s'estia. Tusa mejenna nga xaja najñu xatse, tuxi xi tijñakun k'uejñani ngojore xi 'me. ⁵ 'Ba Na'enchana suba 'endana ngat'are kibi 'ba kitsjana Isennixtjintsjere, tuxi xiakixiña nga sakuna mé= xi jaskan sjana.

⁶ Kui kjua ngantsjai tijnguni takuan 'ba 'yaña ngayejerañu tetsubajin ngisa yojo, tetsubat'axin ra Na'enna Jesús. ⁷ Ngu mangikua yojona tu ngat'are mé= xi makjainna, bi ngat'are xi matsejenna. ⁸ 'Ba tijngu takuan tsu'ba, 'ba mejen=na nga tusa k'uejñat'axian yojo xi kich'a nganda'e 'ba kuetsubakua Na'enna Jesús.

⁹ 'Bamani, janda mejenna sik'letjusan xi matsjare Na'enna Jesús, ninga tetsubajin ngisa tsa

yojobi asa k'uejñat'axian. ¹⁰ Ngat'a ngatsi'a tjinnere kjuecha ngixkun Cristo nga sa'enna kjua, tuxi sakunina mé= xi 'bakona nga jngua jngua, mé= xi kjiña'an nga tsiketsubajian yojona nga'e ngasun'ndio, tsa nda asa bi nda kjiña'an.

¹¹ 'Bamani, ngat'a 'ya=ni nga tjinnere nga xi-akun Na'enchana, kui= kjua te'miyantsjaini ri xuta mé= xi kjuakixi. Na'enchana be= jó kuin, 'ba mejénnā nga 'ba nde xio jó kuin ngayeje. ¹² Bi mejénni nga nda tenukjua ngani ngat'ani, tuxi jun xjubetjonii. Tusa teba'e'ndee nga nda kjui'naxjo yojonu ngat'ani, tuxi kuan singojoni ru xuta xi matsjare nga nchja ngat'are xi matsejen 'ba bi ngat'are xi tjin ngajin inimare. ¹³ Ngat'a tsa 'yare joni tsa skani, kui= nga tuxi kua'eni ri kjuaje Na'enchana. 'Ba tsa ndai, tu kjuanda tsojon.

¹⁴ Ngat'a kjuanimejenre Cristo= tijñajinni 'ba tibatexumani. 'Ba be=re takuin nga jngu ma sani xi k'en tu kjuanda tse'e ngatsi'i xuta 'ba kui= kjua je jesunni ngatsi'i. ¹⁵ 'Ba k'en nga tu kjuanda tse'e ngatsi'i xuta, tuxi xi tjindikunni bi nde k'uendukunni nga sitsjare yojore. Tusa k'uendukun tuxi sitsjanire Cristo xi k'en 'ba ja'aya nganire ngajinre mik'en nga tu kjuanda tse'e xuta.

¹⁶ 'Bamani, nganda'e bi nde 'batsa'en nikja'etsjennii ngat'are xuta jotsa'en be xuta ngasun'ndio. Ninga nganda'eñu 'batsa'en kjinikja'etsjeen ngat'are Cristo jotsa'en be xuta ngasun'ndio, tunga nganda'e bi nde 'batsa'en nikja'etsjennii. ¹⁷ Kui kjuañu xi tu jngu mako Cristo, kui= xi xuta xatse nganda'e. Tsajmi chingo je= ja'a. 'Ba nganda'e, je= kuaxatseya yeje ngani.

18 'Ba ngayéjebi ngat'are Na'enchana ndibanire. Ngat'are Cristo nda jako nganina nga kitsjana kjuaxiu. 'Ba kitsja xani nga k'uinya_ri xuta ngat'are kjuaxiu. 19 Kui xi tsunire nga Na'enchana nda jako ngani xuta xi tjin ngasun'ndio. Kitsjare kjuaxiu tu ngat'are Cristo nga bi kuenda kitsa'en je xi tjinre xuta. 'Ba kitsja xani nga sikja'axtiuyee ion xi tse'e kjuaxiu.

20 Ngu jin= xi kitsikasenni nga sikja'axtiuyee enbi ngat'are Cristo. Joni tsa Na'enna suba xi timi'anu nga nukjuai jin. Ngat'are Cristo te'bets'ari nga chjubio kjuaxiu xi titsjanu Na'enchana. 21 Cristo bi kis'ere je. Tunga tu ngat'a tsajan Na'enchana kitsika'anijin yeje je xi tjinre xuta, tuxi 'batsa'en ngat'are Cristo xuta kixi kuanña ngixkun Na'enchana.

6

1 Kui kjua te'bets'aniri jin xi teña'axat'a_ri Na'enchana nga bi tu nikja'atiyo kjuandare Na'enchana. 2 Ngat'a 'bi=tsa'en kua'indut'a enre Na'enchana:

Kjint'era nga ja'e nixtjin xi 'ejña nga yatesin_ra xuta,

tsakasekora nga ja'e nixtjin nga kitsik'angia xuta. 'Ba nganda'e= kui nixtjin nga tibatesinre xuta Na'enchana. Je= tesubajian nixtjin nga titsik'angi.

3 Tumé teñe'een xi kuanre k'uejñare kjuana'en xuta, tuxi bi ch'otsa'en kjuinukjuani ngat'are xa xi teñe'een. 4 Tusa ngayéje xi teñe'een bakut-sejen nga Na'enchana teña'axat'a_ri. Ko kjuat-sejnda tichukjuakoni nkjin kuya kjuana'en ko

kjuanima xi temitjaxtij 'ba ko kjuandusin xi tisakuni. ⁵ Tis'eni 'ba nduya tis'eteni 'ba xutankjin fosi'akoni xi mastikeni. 'Ñu ña'axaj 'ba chukjuakoni nijña 'ba mitjaxtij kjindia ngayeje.

⁶ 'Ba tsje mangikue yojoni, 'ba 'ya=ni xi kjuakixi, 'ba tjinni kjuatsejnda, 'ba nda= nikue xuta. Tijñajinni Isennixtjintsjere Na'enchana 'ba ko kjuanimejen xi kjuakixi. ⁷ 'Ba suba en xi tjinre kjuakixi= mixiin, 'ba kjuañure Na'enchana tijñajinni. Kich'ee kjuakixire Na'enchana joni espada ko escudo. 'Ba ko kui ma 'bechja_ri 'ba mixkjankue tumeñu.

⁸ Kixi= mekue yojoni ninga tsa 'yakunni asa ch'o 'mini, ninga tsa nda nukjua ngat'ani asa ch'otsa'en nukjua ngat'ani. Suba kjuakixi= xi mixiin, ninga tsa xuta ndesu 'mini. ⁹ Nda 'yaxkunni, tunga joni xuta xi bi 'yaxkunre nikoni. Jo=ni xuta xi je tji'me nikoni, tunga tetsubakun ngisaj. Tse kjuanima tjinikja'ani, tunga bi tebeyee. ¹⁰ Jo=ni xuta xi ba tjinre tetsubaj, tunga tjinntsajini kjuatsja. Jo=ni xuta nima tetsubaj, tunga nkjin= teninyina nga ko xi kjuakixi. Jo=ni xuta xi tumé tjinre tetsubaj, tunga tsajain yeje xi tjin.

¹¹ Jun xuta xi tjindu naxinanda Corinto, nga ko fani kjuakixi kichukori. Techjux'atete inimani ngat'anu. ¹² Bi jin xi te'bechjee inimani, tusa jun xi te'bechjani inimanu. ¹³ Kui kjua tefako_nuu joni tsa jun xi ki'ndi nistina kuon. 'Ba ti'on jo teñe'een jin. Chjux'atetio inimanu nga chjubetjoni.

¹⁴ Bi nijnguko yjonu ko xuta xi bi makjainre. Ngat'a, ¿a tu jngu= mako xinkjin kjuatsje ko kjuach'o? ¿A ma 'batjijinre xinkjin ña tsejen ko

ña jñu? ¹⁵ ¿A ma nda ba'a Cristo ko chanayiu? ¿Jótsa'en tujngu kuan xi makjainre ngat'a tse'e Na'enchana ko xi bi makjainre ngat'a tse'e kui?

¹⁶ ¿A kuan ningure Na'enchana nda kua'a ko na'en xi ntsja xuta kuandani? Ngat'a ña=ña ningure Na'enchana xi tijñakun, jo nga kitsu Na'enchana:

Kuatejñajin_raq 'ba k'uajmejin_raq xutabiu.

An kuan Na'enre 'ba kui kuan naxinandana.

¹⁷ Kui kjuañu 'ba nde kitsu ngisani Na'enchana:

T'etjujin_ru xuta xi yak'a 'ba tangint'axiun.

Bi niko xi jndi ngixkuaan,

'ba 'batsa'en an skjebetjo_nuu.

¹⁸ An kuaan Na'ennu,

'ba jun kuon ki'ndi nistina.

'Ba tsu Na'enchana xi tjinre ngayéje kjuañu.

7

¹ 'Bamani nts'ia xi tsimijian, tsajan mé= xi kit-suyatitjun Na'enchana nga sjare xuta xi tse'e. Kui kjuañu sitsjeña yojona ngixkun Na'enchana nga k'uejñat'axian ngayéje xi ma tsijndi yojona ko imana. 'Ba nyujun nyujun ngisa nda sitsje ngisa yojona ngat'a 'yakun=ña Na'enchana.

² Chjux'atetenij inimanu. Ni'yá ch'o kjinikue, 'ba ni'yá kjini'on_ri, 'ba ni'yá kik'ejñu_ri. ³ Bi tsa tebaneje_nuu nga 'ba texin_nuu. Ngat'a jo je kixin_nuu, ngajin inimanij= tetsubajiun jun, tuxi tu jngu x'aña xingia, ninga ñatjen kuetsub-achan ninga kueyakua xingia. ⁴ Ne makakuan ngat'are mé= xi fako_nuu, 'ba 'ñu matsjare inimana ngat'anu. Ngajinre ngayéje kjuanima xi

temitjaxtij, 'ñu tisakuna kjuaje kakun 'ba titse kjuatsja ngajin inimana.

⁵ Ngu ka'nda nga ja'ee nangi Macedonia, niñajanni nikja'ayee. Tusa tisakuni kjuana'en tuña nga'ndeñu. Kjanko xinkjin xuta xi tjindundaini, 'ba tjin tsajmi xi tjiminyakunni. ⁶ Tunga Na'enchana xi tsjare kjuaje kakun xuta xi fere kakun, kui kitsjani kjuaje kakun nga ja'ekunni Tito. ⁷ 'Ba bi tsa tu kionga kji'yee Tito kisakuni kjuaje kakun, tusa ko nga ye'enij niñmi jót'sa'en kisakure kjuaje kakun ngat'anu. Ye'enij niñmi nga 'ñu mejénú xia nganinu 'ba nga ba titsubanu ngat'are mé xi kuán 'ba nga mafonu ngat'ana. Kui= kibiu xi kitsa'en nga ngisa kis'ena kjuatsja.

⁸ Ninga kuabanu nga kik'exkiyo xujun xi kitsikasen_nuu, bi nde mafonina nganda'e. Kjuakixi kuafona nga titjunre tsakaiñu, ngat'a 'be=ña nga sibangutjunchinu xujunbiu. ⁹ Tunga nganda'e matsja=na tunga bi tsa kui kjuaba nga kuabanu, kui= ngat'are nga kjuabanu kitsa'en nga kjinik'antjaiyo kjuafa'etsjennu 'ba ja'e ngañu ngixkun Na'enchana. Kuabanu jotsa'en mejénre Na'enchana. 'Ba 'batsa'en tumé kjinichojo ngat'ani. ¹⁰ Ngat'a kjuaba xi bitjaxtia jotsa'en nga mejénre Na'enchana, kui xi tsa'en nga nik'antjaiya kjuafa'etsjenna 'ba fa'e ngaña ngixkun kui. 'Ba 'ba=tsa'en 'bangiña 'ba bi ma mafona ngat'are kui kuya kjuaba. Tunga kjuaba xi bitjaxtia xi ndibanire ngasun'ndio, kui xi fikona kjuabeya.

¹¹ Nga tsitjaxtiu kjuaba jotsa'en nga mejénre Na'enchana, je= te'yo nganda'e jót'sa'en echukonu. Nda= kikatesin_ru kjuo 'ba kuafonu nga

kjinukjuantjo yojonu. Kitsa'en nga kuastinu 'ba nga kjuikun. 'Ba nde kuamejénnu nga xia nganinuú 'ba nga sikjo'o kjuanima xi tjinre je. Ngayéje xi kjiño'on yakutsejen nga bi tjinnu je ngat'are xi kuán. ¹² 'Ba 'batsa'en ninga kitsikasen_nuu xujunbiu, bi 'ba kitsa'aan tu ngat'are xi ch'o kitsa'en 'ba ninga bi ngat'are xi ch'o kjiniko, tusa 'ba kitsa'aan tuxi xianire ngixkun Na'enchana nga mafonu ngat'aní. ¹³ 'Ba kui=bi xi kitsjaní kjuaje kakun.

'Ba bi tu kui kjuaje kakunbi xi kisakuní. Tusa ngisa tsja kuánni nga kji'yee jó kji'i tsja tjinre Tito. Ngat'a ngatsi'u kika'e_ru kjuaje kakun. ¹⁴ Je nda'e 'ba kixinni_rá Tito nga tsja kis'ena ngat'anu, 'ba bi te'betju ndesaa. Tusa jotsa'en tjinre kjuakixi ngayéje xi kixian ngajinnu, 'ba=nde tsa'en kjuakixi mé= xi kik'in_rí Tito nga tsja kis'ení ngat'anu. ¹⁵ 'Ba Tito ngisa 'ñu tsimejénnu nganda'e, ngat'a fa'etsjen=re jótsa'en ngatsi'u kjinu'ya_ru 'ba jótsa'en nda kichjubetjo 'ba kji'yakun. ¹⁶ 'Ba tsja s'ena, ngat'a 'be=ña nga nda ma kun_nuu.

8

¹ 'Ba nganda'e nts'ia, mejénni nga xio ngat'are kjuanda xi Na'enchana titsjare xuta xi makjainre ngat'are kui xi tjindu nangi Macedonia. ² Ninga 'ñu kjuana'en xi inyakajin, tunga tsja titsubare. 'Ba ninga 'ñu nima, tunga ko ngayéje inimare tsja ton joni tsa nyina. ³ 'Ba an tetsikixiyaa nga kakun ndibanire nga tsja jó tjin ma xi tsa'en, 'ba ka'nda ts'axtiu tsja jó tjin ma xi tsa'en. ⁴ 'Ba 'ñu 'ets'aní kjuandabi nga kua'e'nde_rí nga ñatjen

ko xi yak'a kuaseko xuta xi makjainre ngat'a tse'e Na'enchana xi tjindu Jerusalén. ⁵ 'Ba bi tu kui xi jin kjinikja'etsjeen nga sa'en kitsa'en. Tusa titjun kitsingantsjare yojore Na'enchana 'ba jaskan kitsingantsja nganini jin nga tsa'en mé= xi mejénre Na'enchana.

⁶ Kui kjua kichja'ani_ri Tito nga sikjet'a xa xi nda xi 'etuts'inre ngajinnu, nga k'ueku chje xi tebo'o. ⁷ Ngu 'ñu nda ño'on ngayéje xi ño'on. Nda= makjainnu, 'ba nda= manu nukjua, 'ba nda= mankjinnu ngat'are xi tjin, 'ba tu tenindantsaiñu nga ño'on mé= xi mejénre Na'enchana, 'ba 'ñu nimejénni_jin. Kui kjua jotsa'en nda ña'anntsjo mé= xi ño'on, 'batsa'en nganda'e ngisa nda si'an ngañu kjuandabi.

⁸ Bi tsa te'bene_nuu nga 'ba texin_nuu, ninga xuta xi yak'a titsubanda. 'Ba 'batsa'en ma chut'ayako tsa kjuakixi kjuanimejen xi tjinnu. ⁹ Ngat'a je 'yo kjuandare Na'enna Jesucristo. Ninga nyina, tunga ts'axjenima yojore nga tu kjuanda tsojon, tuxi ngat'are kjuanimare kisakunu kjuanyina.

¹⁰ Tsikja'etsjian nga kjendiyanu sikjet'o mé= xi kik'etuts'in_ru nguyanu, ngat'a jun= xi titjun kuamejénnu kiko'o 'ba jun= xi tjun kjiño'on. ¹¹ Kui kjua tikjet'añu nganda'e mé= xi kik'etuts'in_ru. Jotsa'en nga ko ngayéje inimanu kuamejénnu nga 'ba si'on, 'batsa'en janda ko ngayéje inimanu tikjet'o nganda'e nga kuo'o jotjin kuan xi si'on. ¹² Ngat'a tsa ngayéje inimana ndibanire nga ba'a, Na'enchana kjebe= jotjin ma xi ña'an, bi jotjin mé= xi tsajainna.

13 Bi tsa texian tuxi xiañu kjuanima 'ba kja'e xuta nda k'uendu, tusa tuxi 'ba nde s'enire xuta xi yak'a jotsa'en jun tjinnu. 14 Nganda'e tjinnu jun mé= xi chajare xutabiu, 'ba jngu nixtjin kui s'ere mé= xi chajanu. 'Ba 'batsa'en kuissekokaño xingiu, tuxi 'ba nde s'enire kui ko jun mé= xi machjen. 15 Jotsa'en kua'indut'a enre Na'enchana: “Bi ts'angire xi tse 'eku, 'ba bi chat'a kuánre xi chuba 'eku.”

16 Tsja_rā kjuanda Na'enchana, ngat'a 'ba nde 'ejñajin inimare Tito nga 'ba nde kuafore ngat'anu joni an. 17 Ngu kitsikjain nga sik'etjusun mé= xi an tsi'a_rā 'ba inimare= jendibanire nga tifikunnu, ngat'a 'ba=nde mafore kui ngat'anu. 18 'Ba nde tenikasenkuē Tito nts'ia xi nda nukjua ngat'are ngats'i xi makjainre ngat'a tse'e Na'enna, ngat'a nda= tsikja'axtiuya en ndare Na'enchana. 19 'Ba bi tsa tu nda tjinukjua ngat'a tse'e, tusa 'ba nde 'exare xi makjainre ngat'a tse'e Na'enna nga kui kuekonj nga kuekuē ton chje. Teñe'een kjuandabi, tuxi sichjini_rj Na'enchana 'ba tuxi s'ejñatsejenni nga mejénni kuissekuē xuta.

20 Bi mejénni tsa tjin xi ch'otsa'en kuinchja ngat'are jót'sa'en tenikuendaḡ ton chje xi tse xi techja'asiḡn. 21 Kui kjua 'beneni_rj yojoni nga kixi temangikuē yojoni ngixkun Na'enchana 'ba ngixkun xuta.

22 'Ba nde tenikasenkuē nchjabi kja'e nts'ia xi nkjin ndiya yakutsejenni nga mejénre kuaseko xuta. 'Ba nganda'e ngisa 'ñu mejénre 'ba sa'en, ngat'a 'ñu nda kunnu. 23 'Ba ngat'are Tito, ndekui xa xi titsa'enni joni an nga tetsa'exat'a_nuḡ. 'Ba ngat'are nts'ia xi yak'a, kjinikasen ngat'are xi

makjainre ngat'a tse'e Na'enna, 'ba nde sakure kjuaje Cristo ngat'are kui. ²⁴ 'Bamani, nda chjubetjo nchjabiu, tuxi skueni ngatsi'i xi makjainre ngat'a tse'e Na'enna jó tjin kjuanimejénnu 'ba áññu tsja tjinninì ngat'anu.

9

¹ Bi machjen tsa si'indu_nuu ngat'are kjuatjo xi tjimaku nga tu kjuanda tse'e xi makjainre ngat'a tse'e Na'enchana xi tjindu Jerusalén. ² Ngat'a 'be=ñã nga ngayéje inimanu mejénnu miseko 'ba tsja tjinnã nga nda kinchjaa ngat'anu ngajinre xuta xi tse'e Macedonia. Kixin_rã nga ka'nda nu xi ja'a tetsubandañu nga sikasen_ru ton chje jun xi tetsubo nangi Acaya. 'Ba nga kjint'e nga tsja tjinnu nga 'ba teño'on, 'ba nde nkjin mani xi 'ba nde titsuba kakun nga kuaseko ngayeje.

³ Tunga tetsikasekun_nuu nts'ia kibi, tuxi bi ch'otsa'en kuatejñãñã nga 'batsa'en nda nchja ngat'anu, tusa tetsubando jo kixin_rã xutabiu. ⁴ Ngat'a 'ba kuan tsa kuekue yak'a xuta xi tse'e Macedonia 'ba tsa skue nga bi tetsubando, kuasuba=ni ngat'anu ngat'are nga 'batsa'en nda chun_ri jun 'ba 'ba nde kuasubanu ngayeje. ⁵ Kui kjua 'batsa'en kitsikja'etsjenñã nga machjen nga 'etsa_rã nts'ia, tuxi tjun kuekunninu 'ba k'uendatitjun ton chje xi tsikixun nga kuo'o. 'Ba 'batsa'en je tijñandani 'ba xianire nga ngayéje inimanu tebo'o 'ba bi joni tsa tjis'enenu.

⁶ Tikja'etsjion ngat'are en xi tsu: Xi chuba 'bentje, 'ba=nde chuba machare; 'ba xi tse 'bentje,

'ba=nde tse machare. ⁷ Nga nga jngu jngu ngatat-sja jotsa'en je kitsu inimare. Bi ko kjuaba ngatat-sja, 'ba bi joni tsa tjis'enere ngat'a Na'enchana tsimején= xi ko kjuatsja tsja. ⁸ 'Ba Na'enchana tjinre kjua'ñu nga tse sjanu ngayéje kuya kjuanda, tuxi s'entsjaininu xi machjennu 'ba tumé xajanu. 'Ba ka'nda s'enu ts'axtiu xi machjennu, 'ba 'batsa'en kuan kuiseko ngayéje kuya xa xi nda. ⁹ Jotsa'en kua'indut'a enre Na'enchana:

Kitsika'bisun nga kitsjare xuta nima
xi machjenre.

'Ba kjuanda xi kitsa'en niñajanni chiyajin.

¹⁰ Ngu Na'enchana xi tsja xujma xi s'entje 'ba tsja xi chine, 'ba kui xi 'ba nde sjanu 'ba ngisa sja ngisanu tume xi machjennu. 'Ba kjuanda xi ño'on jo=ni xujma xi 'bentjio, 'ba Na'enchana sa'en nga kuatse kjuanda xi ño'on, tuxi sjani jngu chan xi tse. ¹¹ 'Ba 'batsa'en s'enu ngayéje kuya kjuanyina, 'ba ko ngayéje inimanu kuan kua'entsjo xi machjenre xuta xi yak'a. 'Ba ngat'are xi jun sikasenkoni, kui xi sa'en nga nts'ia sjare kjuanda Na'enchana.

¹² Ngat'a nga temiseko nts'ia, bi tu teba'e_ru xi machjenre xuta xi makjainre ngat'a tse'e Na'enna, tusa 'batsa'en ngisa nkjin ngisa xi inyatsjare kjuanda Na'enchana ngayeje. ¹³ Ngat'a nga bo'o nga miseko xuta, 'batsa'en tebakutsijon jo kuún. 'Ba kui kjua xuta sichjinire Na'enchana, ngat'a tenikixiyo en ndare Cristo 'ba 'ba nde tenik'etjusun ion. 'Ba sichjire Na'enchana ngat'a ngayéje inimanu teba'e_ru xi machjenre xutabiu ko ngatsi'i xuta xi yak'a. ¹⁴ 'Ba nde kjuako Na'enchana ngat'anu ngat'a tsimejénnu

ngat'are kjuanda tse xi je kitsjanu Na'enchana.
¹⁵ ¡Xik'uechjire Na'enchana ngat'are kjuanda xi
 tsjana! ¡Tsajainna en xi kuetsuya jó kji'i tse kjuanda
 xi kitsjana!

10

¹ Ngat'are Cristo xi inda kjiya inimare
 'ba xi tjinre kjuanda an Pablo 'bets'a_nuu,
 ninga xuta tsunā nga nimakjua 'baxjiā yojonā
 nga tejñajin_nuu 'ba nga ne makakuan xian
 tumeñu nga kjin tejña_nuu. ² 'Bets'a_nuu
 kionga kjuikun_nuu nga bi ño'on xi sa'en nga
 'ñu kjuako_nuu. Ngat'a tjiinggu kakuan nga
 'ñu kjuakuā yak'a xi 'ba mare nga 'batsa'en
 tenik'etjusiin mé= xi mejénre yojoni jotsa'en xuta
 ngasun'ndio.

³ Kjuakixi= nga xuta ngasun'nde kuáin, tunga
 bi 'batsa'en bixkjain jin jotsa'en kjan xuta nga-
 sun'ndio. ⁴ Ngat'a xi nichjeen nga mixkjain bi
 xi tjin ngasun'ndio. Tusa nichjeen kjua'ñure
 Na'enchana, kjua'ñu xi mare tsikixuya nga'ñure
 chanayiu. 'Ba 'batsa'en misennee en xi nchja
 xuta xi nchjasti ngat'ani. ⁵ 'Ba ña'an_ri ngayéje
 kjuank'a kakun xi 'bechja'ndere xuta nga skue
 Na'enchana, 'ba 'be'ñii ngayéje kjuafa'etsjenre
 xuta xi tjin ngasun'ndio tuxi sik'etjusunni enre
 Cristo. ⁶ 'Ba nga je xiare nga jun nda 'betjusunnu,
 kuetsubanda=ni nga kua'e_ri kjuana'en xuta xi bi
 'betjusunre tume kjuañu.

⁷ Chutsejen'o xi tjin ngixkún. Tsa tjin xi bere
 kakun nga tse'e Cristo kuán, 'ba nde ngatat-
 sikja'etsjen nga 'ba nde tse'e Cristo kuáin joni kui.

⁸ Ngu bi masubana ninga tsa 'batsa'en matsejen

nga nk'a 'baxjia yojona ngat'are kjua'ñu xi kitsjani Na'enna Jesús. Tjinni kjua'ñuni tuxi si'annii nga kuankjin ngisanu xi tse'e Na'enchana, 'ba bi tuxi xajañu.

⁹ Bi mejénna nga 'batsa'en sikja'etsjion nga an mejénna minyakun_nuu nga tsikasen_nuu xujun. ¹⁰ Ngat'a tjin xi tsu: 'Ñu ts'en 'ba 'ñu nchja xujunre, tunga kionga i tijñajinna bi 'ñu kun kji'i. 'Ba en xi nchja tu jaan mare xuta. ¹¹ Tunga xuta xi 'ba tsu, nda ngatatsikja'etsjen jo tsu xujun xi ni'indii jin nga kjin tetsubai. Ngu 'ba=nde kui xi si'een nga kio tetsubajin_ri.

¹² Bi makakuin nga ningusunkuai yojoni ninga bi 'bechubakue yojoni xuta xi tu kui suba nda tsik'endu yojore. Xuta chikun= xi 'batsa'en suba nda tsik'endu yojore, ngat'a ko yachubare ndekui tsichubani yojore, 'ba ndekui tsichubakoni xinkjin. ¹³ Jin, bi sikja'axtiune_ri chuba nga nda sik'endii yojoni. Tu 'ba= kji'i sa jo kji'i chuba xi je 'ejñani Na'enchana ngat'are xa xi mejénre nga si'een. 'Ba 'batsa'en ka'nda jun echukat'ari. ¹⁴ Kui kjua bi tebitjaxtiuneni_ri chuba nga'nde xi jin 'bakoni joni si'een tsakaiñu tsa bira echuchunri. Ngat'a jin= xi tjun echuchunri 'nda ña tetsubo nga nikja'axtiuyari en ndare Cristo. ¹⁵ Bi jin nda tenik'endii yojoni ngat'are xa xi inyatsa'en xuta xi kja'ere, tuxi bi kuitjaxtiuneni_ri chubani. Tusa chuyee nga ngisa nda kuakjain ngisanu, 'ba 'batsa'en kuan si'een ngajinnu jngu xa xi ngisa je ngisa, tunga tu ngaya chubare xani.

¹⁶ 'Ba 'batsa'en kuan sikja'axtiuyee en ndare Cristo ngajinre xuta xi ngisa kjin tjindu nga ko

mare jun, tunga bi kio kuitjes'enjiin nga'nde ña inyatsa'exa xuta xi kja'ere. Ngat'a bi mejénni nga nda sik'endii yojoni ngat'are xa xi je kitsa'en kja'e xuta. ¹⁷ Tsa tjin xi mejénre nda sik'endu yojore, nda ngatatsik'endu yojore tu ngat'are Na'enna Jesús sa. ¹⁸ Ngat'a bi kui xi tu kui tajngu nda tsik'ejña yojore xi nda chjubetjo. Tu kui sani xi Na'enna Jesús nda kuinchja ngat'are xi nda chjubetjo.

11

¹ Ti'on kjuanda nga ngatakakonu kjuaskana. Ngatjas'enu kjuatsejnda. ² Ngat'are Na'enchana ndibani nga 'ñu tsikuenda_nuu. Ngat'a jun jo=ni jngu ki'ndi chjun xi an kitsjaa nga kuixanko jngu xuta, xi Cristo. 'Ba mejénna singantsja_nuu joni jngu ki'ndi chjun xungu. ³ Tunga mafo=nā tsa 'ba kuato'on jo kuata'en Eva, kionga chanayiu 'ejñure ko kjuamañare, tsa 'batsa'en kjuetsunjnin kjuafa'etsjennu nga bi nde ko ngayéje imanuu 'ba ko kjuatsje kuangitjenngiñu Cristo. ⁴ Ngat'a chjubetjoñu xuta xi fechukunnu nga sikja'axtiuyanuu ngat'are jngu Jesús xi kja'ere, xi bi jin kjinikja'axtiuyee ngajinnu. 'Ba tetsubanda=ñu nga chjubio kja'e isennixtjin nga ko mare xi je kisakunu ngat'are Na'enchana. 'Ba tetsubanda=ñu nga chjubio kja'e en nda ngat'are Cristo nga ko mare xi je kuakjainnu.

⁵ Tunga bi ngisa chuba ma_rā yojonā ngixkun nchja chinga apóstobiuu xi ya'e tsure yojore. ⁶ Ninga tsa bi nda manā nukjua ngixkun xuta, tunga tjin=nā kjuankjin kakun. 'Ba kibiuu tukjia'añu 'ba ngat'are tumeñu kikakutsejennii ngajinnu.

7 Bi 'bia, ¿a ch'o kitsa'aan nga ngisa ngi'nde kikua yojona 'ba ngisa nk'a kitsik'ejña_nuu jun nga nimé kiskjebechji_nuu nga yakuyan en ndare Na'enchana? 8 Ja'a_rā tonre xuta xi fi kja'e ningu nga kitsja'ndia nga kui 'echjina, meni 'batsa'en kuán kitsa'exat'ani_nuu. 9 'Ba nga tsakatejñajin_nuu, tu'yájín xi kitsik'ena'aan ngat'are mé= xi kichajana. Ngu, kionga tjin xi kuachjena, nts'ia xi ja'eni nangi Macedonia kui kitsjana. Bi kitsja_nuu kjuasti nga tsi'a_nuu xi kuachjena, 'ba tojo 'ba= sa'aan jo kitsa'aan. 10 'Be=ña nga kjuakixire Cristo tijñajin inimana. Kui kjua ni'yá kuan k'uechja'ndenina jo kji'i nangi Acaya nga nk'a tetsik'ejñaa yojona ngat'are mé= xi tetsa'aan. 11 ¿Ánñu 'batsa'en nchjaña? ¿A bi= tse tsimején_nuu? Na'enchana be= nga tsimején_nuu.

12 'Ba xi tetsa'aan, tojo 'ba= sa'aan meni bi sja'ndeni_rā xuta xi inyamangisjai ndiya nga kuan nk'a sik'endu yojore ngat'a xare ngusun= ko xi tsajain. 13 Xutabiu, bi kjuakixi nga apóstoles kuán kui. 'Bonacha=re xuta ngat'are xa xi tsa'en 'ba tsik'antjaiya yojore nga joni apóstore Cristo tsa'en matsejen. 14 'Ba kibiú bi tsajmi xatse, ngat'a ndekuini chanayiu tsik'antjaiya yojore nga joni jngu ankje xi Na'enchana tsikasen tsa'en matsejen. 15 Kui kjua bi makunnina nga xuta xi tsa'exat'are 'ba nde tsik'antjaiya yojore joni xuta xi tsa'en mé= xi nda tsa'en matsejen. Tunga kjua'e= nixtjin nga sakure chjire ngat'are mé= xi inyatsa'en.

16 Ngu xin ngani_nuu: bi 'batsa'en nikja'etsjion

nga xuta ska kuáan. Tunga tsa 'batsa'en nikja'etsjion, ta'e'ndenuu nga kjuako_nuu joni tsa jngu xuta ska kuáan, tuxi kuan je k'uaxjechiña yojona gayeje. ¹⁷ Nga 'batsa'en je 'baxjaa yojona, bi tenchjaa jotsa'en mejénre Na'enchana, tusa jotsa'en nchja jngu xuta xi skare. ¹⁸ Ngu mé nkjin xi je 'baxje yojore ngat'are mé= xi tsa'en nga'e ngasun'ndio, 'ba nde tsa'en jechi 'baxjaa yojona gayeje. ¹⁹ Ngat'a xuta nkjin kakun ma_ru yojonu, kui= kjua nda kakonu xuta xi skare. ²⁰ Ngu ka'nda kakonu xuta xi tsa'ennu chu'ndare, xi fa'anu tsajmi xi tsojon, xi 'bejñunu, xi 'ñu betonnu, 'ba xi mo'ojin nkjon. ²¹ Ngisa indakjua tsiketsubai ngajinnu nga ko mare xutabiu. Nisi masubana nga 'ba xian.

Tsa tjin xi ma kakun nga je 'baxje yojore, 'ba=nde makakuan nga je 'baxjaa yojona gayeje, ninga tsa tu enska xi tenchjaa. ²² ¿A xuta Hebreo kui? 'Ba=nde kui kuáan an. ¿A nchja xi tse'e Israel kui? 'Ba=nde kui kuáan an gayeje. ¿A ntjere Abraham kui? 'Ba=nde kui gayeje. ²³ ¿A xuta xi tsa'exat'are Cristo= kuán? An xi ngisa 'ñu tsa'exat'are, ninga 'batsa'en tenchjaa jotsa'en nchja xuta xi skare. Ngisa 'ñu kitsa'exa ngisaa nga ko mare kui xutabiu, 'ba ngisa nkjin ndiya je kich-anis'enna nduya nga ko mare kui, 'ba ngisa= nkjin ndiya kis'ena, 'ba nkjin ndiya mején kjinik'enna.

²⁴ Je kua'ón ndiya xuta judío yajana katjio'on ñujun na'ñu nga jngu ndiya. ²⁵ 'Ba ján ndiya yajana ya, 'ba jngu ndiya ye'ena ndiojo. Ján ndiya tu 'batsa'en tsak'ajmesaan ngasun ndachikun nga kitiungijndikonā barku xi an tejñaya. Jngu

nistjen ko jngu nixtjin kitsjensaän ndachikun. ²⁶ Tu tsu'bantsjai=ña nituña nga'ndeñu. Tjekun tsakatejña_a ngat'are ngajin ndaje, tjekun tsakatejña_a ngat'are chacheje, tjekun tsakatejña_a ngat'are xuta xi tu jngu judío kuáin 'ba ngat'are xi bi judío. 'Ba tjekun tsakatejña_a ngat'are ngajin naxinando, nga'nde t'axin, 'ba ngajin ndachikun 'ba ko ngajinre xuta xi tsure yojore nga ngat'are Na'enna tsa'exa. ²⁷ 'Ba xa xi 'ñu iye je kitsa'aan 'ba nga 'ñu je jejdana. Nkjin ndiya je bi tsakajña_afi, ja'axtia_a kjindia ko xinda, 'ba nkjin ndiya je tsakatejña_a kjindia. Je ja'aa kjuanima ngat'are nch'an 'ba ngat'are nga bi kis'enā najñu ngayeje.

²⁸ 'Ba bi tu kibiü xi temata'aan, tjin= ngisa xi kja'ere xi na'en 'bejñana. Nyujun, nyujun mafona ngat'are xuta xi makjainre ngat'a tse'e Na'enna xi an tsikuenda. ²⁹ Tsa tjin xi inda s'ere, tsejen mana_a kjuaindare ngayeje. Tsa 'yá= xi tsa'en nga skjeje xuta xi kja'ere, masti=na.

³⁰ Tsa machjen nga je k'uaxjaa yojona, ngu je k'uaxjaa yojona ngat'are mé= xi baku nga inda tjinna. ³¹ Na'enchana, xi Na'enre Na'enna Jesucristo (ngatjanichjintsjaire) be= nga kjuakixi xi texian. ³² Nga tsakatejña_a naxinanda Damasco, xuta xi tijña gobernador xi kitsja xare rey xi Aretas 'mi, 'exa nga kjuinikuenda nga'nde ña bitjas'enjinña naxinando tuxi kjuindubaniña. ³³ Tunga tjin xi ngaya jngu nisinya ts'ajenyaniña ña tixa xjo xi tjindaire naxinando, 'ba 'batsa'en kuán tsangaña_a ngaya ntsja nchjabiu.

12

¹ Kjuakixi= nga tumé xi jenna nga je k'uaxjaa yo-

jona, tunga tojo machjen= nga kuinchjaa ngat'are xi tsa'bia 'ba xi yakutsejenna Na'enna Jesús. ² 'Bexkuan jngu xuta xi makjainre ngat'a tse'e Cristo xi je kuateñujun nu tjinre nga kitjunijin ngank'aa xi majánni. Bi 'bia tsa ko yojore kiji asa tu isennixtjinre; tu Na'enchana sani xi be. ³ Tunga 'be=ña ngat'are xutabiu. Tsa kiji ngajin yojore asa tu isennixtjinre, bi 'bia. Tu Na'enchana sani xi be. ⁴ Kiji ngank'aa xi majánni, 'ba kio fa kjint'e en xi bi ma nukjua 'ba xi bi tixa'nde nga kuinchja xuta.

⁵ 'Ba kuan je k'uaxjaa yojona ngat'are jngu xuta joni kibi. Tunga bi ngat'ana je k'uaxjaa yojona, tu kio sani ngat'are kjua'indana. ⁶ Ninga tsa mejenna je k'uaxjaa yojona, bi skana nga 'ba sa'aan, ngat'a 'ba= tjin xi kuinchjaa. Tunga bi 'ba tsa'aan, meni xuta bi 'batsa'en sikja'etsjenni nga ngisa je ngisa nga ko mare xi be 'ba nt'e ngat'ana.

⁷ Ninga ya'e kun xi je yakuna Na'enna, tuxi bi ts'axtiu nk'a k'uaxjeña yojona, kisetet'aa jngu kjuana'en joni tsa na'ya kixinyajin yojona. Kjuana'enbiu jo=ni tsa jngu chu'ndare chanayiu xi ch'o kitsikona, tuxi bi ts'axtiu nk'a k'uaxjeña yojona. ⁸ 'Ba ján ndiya 'etsa_rā Na'enna Jesús nga kjua'axinna kjuana'enbiu. ⁹ Tunga kui 'ba kitsuna: "Tu kjuandana sani xi machjenri, ngat'a kjua'ñuna ngisa s'ejñatsejen ngisa ngat'are xi inda."

Kui kjua tsja= manina nga je k'uaxjaa yojona ngat'are kjua'indana, tuxi kjua'ñure Cristo s'ejñajinnina. ¹⁰ Ngat'a tsimejen=ña Cristo, kui= kjua tsja manina nga inda ma, 'ba nga ch'o tsuna xuta, nga chajana tsajmi, nga tsjengichana, 'ba nga sakuna kjuanima. Ngat'a nga inda ma,

kio=nga s'ena nga'ñu.

¹¹ 'Ba kitsa'aan joni jngu xuta ska, tunga jun=kik'enenuu nga 'ba kitsa'aan. Ngu jun= xi tjin-nere nga nda kjinukjuo ngat'ana, ngat'a bi ngisa ngi'ndia an nga ko mare nchja chinga xi apóstoles ya'e tsure yojore, ninga tsa tumé chji ra. ¹² Ko kjuatsejnda kitsa'aan ngajinnu xi yakutsejen nga jngu apóstol kjuakixi kuáan. Kitsa'aan kjuakun ko kjua ya'e 'ba ko chubá xi yakutsejen kjua'ñure Na'enchana. ¹³ ¿Mé= xi tsa'en nga ngisa ngi'nde ma ru yojonu nga ko mare xuta xi fi kja'e ninga? ¿A kui= kjua nga bi kitsik'ena'en_nuu nga tsakatejñajin_nuu? ¡Tije kakun yojonu nga 'ba ch'o kitsiko_nuu!

¹⁴ Je tejñandaa nga kjuikun ngani_nuu xi majánni ndiya, 'ba ninga bi sik'ena'en ngani_nuu. Ngat'a bi kui tjenngia xi tjinnu, tusa jun xi tjenngi_nuu. Ngat'a bi xi ki'ndi ma xi tjinni nga k'uejñatjo ton xi sichjen xichare, tusa xi xicha kuáan xi tjinni nga k'uejñatjo ton xi sichjen ki'ndire. ¹⁵ 'Ba matsjana nga sikjeyayeja xi tjinna 'ba ka'nda yojona nga tu kjuanda tsojon. Ngu nga ngisa 'ñu simején_nuu, ¿a machjen= nga ngisa chubá kuamijaan?

¹⁶ Nda tjin tsu'ba. Nimé kitsik'ena'aan ngat'anu. Tunga tjin xi tsu nga ne maña kuáan, 'ba nga 'ejñu_ra xuta. ¹⁷ 'Ba xuta xi kitsikaskun_nuu, ¿a kitsikasen=ña tuxi kjua'aninu xi tjinnu? ¹⁸ 'Ets'a_ra Tito nga kuekunnu 'ba nde kitsikaskua kja'e nts'ia ngayeje. 'Ba Tito, ¿a ja'anu xi tjinnu? ¿A bi tu ngusun kjuafa'etsjen tjinni an ko Tito? ¿A bi tu jngu ndiya tetsumayee ngayeje?

19 Ngu 'ba kuan tsa 'batsa'en tenikja'etsjion, nga yojoni temisekue nga 'ba temixiin. Junjun, tusa ngixkun Na'enchana techubaj joni xuta xi tu jngu= ma ko Cristo. Nts'ia xi tsimijaan, ngayéje xi teñe'een, 'ba= teñe'een tuxi ngisa kuatseni kjuamakjainnu. 20 Ngu mafona tsa kionga kjuechukun_nuu, skuia nga bi 'ba teño'on jotsa'en mejénnā nga skue_nuu, 'ba tsa bi 'ba tetsa'aan jotsa'en mejénnu nga xianuu ngayeje. Mafona tsa skuia ngajinnu kjuabixkjan, kjuaxin kakun, kjuasti, kjuank'a kakun, asa en ndesu channine_ru xingiu, asa ch'o tsa'en nukjuo ngat'are xingiu, asa nga tjin xi nk'a kakun 'baxje yojore, asa tjinnu kjuasi nga i nga jan. 21 'Ba mafona ngayeje tsa kionga kjuechukun ngani_nuu, Na'enchana sjana kjuasuba ngixkún. 'Ba tsa ski'ndaā ngat'are nkjin xi tjin ngajinnu xi kitsa'en je 'ba kje ndibajin ngixkun Na'enchana nga tsik'antjaiya kjuafa'etsjenre ngat'are xi kitsa'en, 'ba tojo tsa'en xi jndi ngixkun Na'enchana, ko kjuachajngi, 'ba ko xi 'ñu tsiskako yojore.

13

1 'Ba ki=bi xi majánni ndiya nga kjuikun_nuu. S'enda= tume kjuañu koni nga jó asa ján xuta xi sikixiya ngat'are mé xi kuán. 2 Nga kikun_nuu ndiya xi majóni, je 'ba kixin_rā xi kitsa'en je, 'ba nganda'e nga bi tejñajin_nuu nde 'ba= xin ngani_rā kui ko xi yak'a: tsa kjuikun ngani_nuu, bi kju'a'animañā kui. 3 Ngu 'ba= sa'aan, meni xiañu chubā xi teminyisjo nga Cristo tsikinchna. 'Ba Cristo bi ko kju'a'inda tsikonu, tusa ko kju'a'ñu

tsa'exa ngajinnu. ⁴ Ninga Cristo inda ts'axje yojore nga kis'et'a kru, tunga nganda'e kjua'ñure Na'enchana tijñakunni. 'Ba jin 'ba=nde tsa'en ti-sakut'anĭ kjua'indare Cristo, tunga kuetsuba=nĭĭ ngat'are kjua'ñure Na'enchana nga tu jngu kuain ko Cristo, tuxi 'batsa'en kuaku ndiyaniri jun.

⁵ Ndejun chut'añu yojonu, tsa kjuakixi nga kixi tenyo ngat'are xi makjainnu. Chut'ayako yojonu. ¿A bi 'yo nga Cristo tijñajin ngajinnu? Tu kio sani tsa bi tsitjajtjiu nga kichut'ayakonu. ⁶ 'Ba 'be=ña nga xio nga tsitjajtji jin nga kichut'ayakonĭ. ⁷ Techja'a_rĭ Na'enchana ngat'anu, tuxi tumé xi ch'o si'anñu. Bi 'ba teñe'een tsa tuxi 'batsa'en xianire nga tsitjajtji nga kichut'ayakonĭ. Tusa mejénĭ nga nda si'on, ningara 'batsa'en xiare nga bi tsitjajtji nga kichut'ayakonĭ. ⁸ Ngat'a bi ma mixkjankue xi kjuakixi, tusa teña'axai nga tu kjuanda tse'e xi kjuakixi.

⁹ Kui kjua tsja= maninĭ nga indai jin 'ba nga jun tjinnu nga'ñu. 'Ba tojo techja'a_rĭ Na'enchana, tuxi kuatsjekjinñu. ¹⁰ Kui kjua tetsi'indu_nuu xujunbi nga kje kió tejñajin_nuu, tuxi nga kjuechukun_nuu bi tjinnere ngisa 'ñu kjuako_nuu. Ngat'a Na'enna Jesús kitsja xana nga sa'aan nga kuatsjekjiun ngat'are xi makjainna 'ba bi sa'aan nga chojo.

¹¹ 'Ba xi fet'ani nts'ia, tsja ngatjas'enu. Tinyisjo jót'sa'en tsje kuetsubo. Tijio kakun xingiu. Tu jngu kjuafa'etsjen ngatjas'enu. Ngatjas'ekokañanu kjuaxiu xingiu. 'Ba 'batsa'en Na'enchana xi tsjana kjuanimejen ko kjuaxiu k'uejñajinnu. ¹² Nga ko fani inimanu tite'nda_ru xingiu. ¹³ Ngatsi'i xi

makjainre ngat'a tse'e Na'enna Jesús xi tjindu nga'e tsikasennu kjuate'nda.

¹⁴ Ngatjas'e tsi'inu kjuandare Na'enna Jesu-cristo ko kjuanimejenre Na'enchana. 'Ba Isennix-tjintsjere Na'enchana ngatejñajinnu ngatsi'u. 'Ba ngatjama.

El Nuevo Testamento Mazateco de Ayautla New Testament in the Ayautla Mazateco language of Mexico

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazateco, Ayautla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, Ayautla [vmy], Mexico

Copyright Information

©La Liga Bíblica, A.C., 2009

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazateco, Ayautla

©Wycliffe Bible Translators, Inc., 2009

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

776ced1d-6ea7-59c3-8389-b2a94420d3be